

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; kir. leirat a' sérelmek ügyében; kinevezések; budapesti napló: a' Kiszaludytársaság közgyűlése; magyar játékszín, 's a' t.; Silistriában dögvész uralkodik; pestmegyei takarékpénztár; kisdedovó intézet; 's a' t.) Spanyolország (a' cortesválasztások megkezdve; 's a' t.) Anglia (Brougham beszédje a' válaszfóliát vitatásakor; 's a' t.) Olaszország. Oroszország. Törökország. Azsia —

Magyarország és Erdély.

ORSZÁGGYŰLÉSI HIREK. A' január. 31kei országos elegyes ülésben felolvastatott: I. k. kir. leirat a' Bács, Verőcze és Szerém vgyék között létező határkérdések tárgyában, melly így hangzik: FERDINANDUS 's a' t. Relatione Commissionis art. 30: 1807. ad tactas inibi metales limitum quaestiones pro justo dirimendas ordinatae, Nobis substrata, sententiam ejusdem, qua mediante tam plagam Zsiva, inter Baeciensem et Verőczensem Comitatus, quam insulas Cseb secus minorem Nestin et Butykovác, secus Neo-Vukovár, inter eosdem Bács. et Syrniensem Com. controversas, salvis respectiv. Dominiorum terr. juribus et praetensionibus, via legibus praescripta disquirendis, et decidendis, jurisdictioni et gremio Com. Baeciensis addicendas advenit, per Nos benigne ratihabimur esse, erga demissum Dilectionis et Fidel. Vestr. e Comitibus horum in nexu articulus condatur, Legum tabulis inferendus. Quibus in reliquo etc. Datum 's a' t. die 27. mens. jan. 1840. FERDINANDUS m. p. C. Ant. Ma. j. l. a. t. h. m. p. Matthaeus Stettner m. p. II. k. kir. v. a' l. a. s. z. az 1836diki mart. 28kán fölterjesztett országos sérelmek és kívánatok tárgyában, melly így hangzik: Sacrae Caes. et Regio-Apost. etc. Sum. Maj. Sacr. pro constanti Suo justis DD. SS. et OO. desideris deferendi studio, Gravamina et Postulata, per Eosdem, mediante sua d. d. 28ae martii 1836, Repraesentatione proposita, quatenus per editam sub 12ma apr. a. e. benign. Resolutionem Reg. superata non essent, benigne expendisse, atque iis, quae cum ben. Propositionibus suis Reg. aut Operatis deputationibus in intimiori nexu sunt, aut quorum intuitu, pertractationes per Dicasteria in mutua cum Jurisdictionibus contelligentia instituendae, et sua via iteratim adursae, actu quoque decurrunt, isthic praetermissis, in reliquo seq. benigne resolvisse: Ex Classe I. ac sub 1. designatis; Ad Nr. 72. 1825. Incolis Littoralis hungarici, ab onere praefecturae militarium eosdem ex praescripto Regulamenti militaris manente, relevari nequeuntibus, Sum. Maj. Sacr. huedum vigentem hac in parte usum, ex quo Capitaneatus Fluminensis militibus transportibus promovendis quantum licet rarissime gravatur, cum eo porro quoque manutendum decrevisse, ut Jurisdictiones ejusdem Capitaneatus, in casibus peremptoriae et inevitabilis necessitatis, praefecturae militares inde solum a prima gremiali statione, limitibus Districtus proxima, ultra ad sui gremium praestare teneantur. Ad Nr. 21. anni 1830. Prorsus ex benigna Suae Maj. Sacr. mente esse, ut conscriptioni rerum demortuae alicujus personae eccles. intervenire respectivis quoque consanguineis integrum sit. Ad Nr. 31. Circa celeritatem et assiduum Rationum perceptualium revisionem, requisitis dispositionibus per ipsam Exactoratus Locumtenentialis scopo magis congruum regulationem jam factis, ad procurandum art. 63: 1723. effectum, necessaria benigne ordinata haberi. Ad Nr. 17. 1836. In conferendis Bonis puncto hoc tactis, Sum. Maj. Sacr. benignam Postulati hujus rationem habiturum esse. Ad Nr. 18. Objectum petita ad punctum hoc requisitionum gallicarum bonificationis in pertractatione dicasteriali constituit; circa hanc vero accelerandam congrua benigne disposita, et mox, ac eadem terminata fuerit, altissimam Suae Maj. Sacr. Decisionem subsequendam esse. Ad Nr. 23. Quoad hoc, punctis item 48. 49. Cl. I. ac 6. Cl. III. ad B. et 13. Cl. IV. substrata Postulata altifatem Sum. Maj. Sacr. Se ad tertium benign. Propositionum Suarum Reg. punctum referre. Ad Nr. 24. Per benevolam Sequestrum, cui alioquin tunc solum locus est, si recurrentes in defectu fundi non constituuntur cursui juris administratione justitiae nullum poni impedimentum: Suae proinde Maj. Sacr. porro quoque benign. Suae de 12ma Aprilis 1836. Resolutioni insistere. Ad Nr. 27. De dispositione art. 44. 1556. Jurisdictioneque Com. Mosonien-sis in locis inibi tactis, velut ad territorium constitutumque portarum ejusdem Comitatus spectantibus, in omni sui parte, ac proinde in respectu quoque contributionis et hanc concomitantium in sensu art. 21: 1764. onerum, integre servanda, altifatem Sum. Maj. Sacr. in nexu Postulati ad punctum hoc propositi, medioque tempore substratae Sibi per eundem Comitatum magis circumstantialis Repraesentationis, benigne providisse, annuereque, ut proposita in eodem circa limites Regni quaestio, per Commissionem regnicolarem elucubretur, subin per Eandem benigne decidenda. — Ad Nr. 51um. Intimatum Cons. R. Loc. puncto hoc tactum, semet ad expensas in specificis dumtaxat casibus ex obtutu administrationis publicae, cum utilitate hujus conjunctas referre, eo proinde Jurisdictionibus caeteroquin in salvo relicto, ut si in nonnullis eodem Intimato denotatis casibus, ab assignatione Diurnorum recedi posse censerent, suas eatenus reflexiones via ejusdem Dicasterii Suae Maj. Sacr. proponant, nullam ad punctum hoc justis gravaminis materiam suppetere. Ex Classe II. Ad Nr. 3. Dotatione Juvenum e fundatione Bibicsiana cum annuis 200 flnis C. M. omni eorum necessitati tegenda sufficientibus, per Sum. Maj. Sacr. ex mente Fundatricis, et pro competente Sibi jure ben. disposita; jure vero, quod Comitatu Arad ex lit. fundat. circa fundat. hanc competit, eidem in sensu Altiss. Resolut. 21a junii 1827. editae in salvo relicto, meritum propositi gravaminis cessare. Ad Nr. 5um. Obstaculo, quod gravaminis huic ansam praebuit, per novissimam, penes concernentes militares Jurisd. sua via in eo factam dispositionem, ut in casibus, ubi in sententiis processuum criminalium punctum indemnisationis praestandae ad distinctam juris viam relegari contigerit, concernentia fora militaria in eadem officiosa correspondentia, qua resultatum Decisi respectivis Jurisdictionibus civilibus notificaverint, simul causam attingant, cur in processu hoc criminali indemnisationi adjudicata non exstiterit remota, meritum ejus sublaturum esse. Ad Nr. 7. Ex actis erga querelam, intuitu summariae metationis puncto hoc tactae in eo propositam, quod procedens in eadem Vice Comes, a positivo art. 23: 1802. praescripto, arbitrarie recesserit, altissimo Loco substratis, comperto eo: quod idem, nulla reali controversia metalli subversante, semet insuper in discussionem privilegiorum et literalium Instrumentorum immiserit, Decisum ejus, velut disertae legi, legalique juris ordini manifeste adversum, relaxatum haberi, ex benigna proinde Resolutione hac, velut ad manutentionem praesistentis positivae legis directa, justum neeti gravamen non posse. Ad Nr. 13. In nexu clarificationis ad punctum hoc praestitae S. Maj. Sacr. benigne annuere, ut a vineis inibi tactis obvians contributio, ad cassam Comitatus Hont dependatur. — Ad Nr. 14. Inter Jurisdictiones puncto hoc tactas vertens contributionale negotium, ad priorem statum repositum esse. Ad Nr. 15. Personis ecclesiasticis, dum in concursu Magistratuum in objectis publico-eccles. in qualibus pertractandis Magistratuum quoque beneficio gratuitae vecturae gaudent, adhibentur, beneficium similis vecturae negari non posse. Ad Nr. 21. Fundationem Foglarianam, juxta praestitam medio tempore via Consilii Regii Locum. informationem, non tantum non evanuisse, quin potius ad Lyceum Agriense, destinationi Testatoris conformiter, ampliori cum fructu actu persistere; implemento vero ejus sub legali administratione per continuam inspectionem,

debitamve rationis censuram procurato; gravamen ex erronea informatione promanans cessare. Ad Nr. 31. Remediis juris sustentativis, nemini, ac proinde nec Fisco Regio vetari queuntibus, imperferendae huic contrarium in sensum inviationi locum non esse. — Ex Classe III. ad A. Ad Nr. 4. Deputationibus sanitariis in Buccari, Portu Regio, Buccaricza, Zurkova, Selze et Czirquenicza, Judicio vero Cambio-mercantili Flumine caeteroquin praesistentibus, de reliquo tam in Portu Buccarano, quam etiam in ceteris Littoralis hung. portibus, cunctas pro ratione subversantium adjunctorum necessarias reparaciones et structuras praesuscipi. Ad Nr. 6. Altifatem Sum. Maj. Sacr. ut summa jumentorum, postulato hoc tactorum, modalitate illa, qua colonis sub bello turcico damnificatis indemnisationi tributa est, eruat, Sibique substernatur, benigne disposuisse, atque opere liquidationis jam ordinatae, terminato, petitum pro justo et aequo decisurum esse. Ad Nr. 10. et ex Classis III. B. 1um. Schola nautices in partibus maritimis jam instaurata, Postulatum cessare. Ad Nr. 3. Classis III. sub. B. Altifatem Sum. Maj. Sacr. ad sublevandam Capituli Segniensis sortem, interimaliter etiam, donec debita ejusdem dotatio definitiva stabilita fuerit, annuos bis mille flnis mon. conv. ex aerario camerali pendendos, et inter Capitulares ex aequo subdividendos, elementer resolvere, unaque benigne jubere dignatam esse: ut negotium dotationis memorati Capituli, sua via quanto ocyus altiss. decisioni substernatur. Ex Classis III. C. ad Nr. 3. Quoad meritum puncto hoc deductum, exhibitum per Civit. Capronzensem Recursum, sub pertractatione constitui, circa hanc vero accelerandam Sum. Maj. Sacr. benigne providisse. Ad Nr. 9. Operato commissionali ad regulationem fluviorum Lónya et Terebes, avertendaque in Comitatus quoque Posega et Zágráb exundatione damna, collatis etiam ex fundo aucti salis pretii subsidiis directo, adeoque spectata sui extensione ad privata hydraulica opera reduci nequeunte, desideratam in hoc Postulato a praestatione gratuitarum operarum relevationem, locum sortiri non posse. Ad Nr. 10. Academia Zagrabiensis medio tempore ad normam Hungaricarum coordinata, quoad reliquam Postulati hujus partem id, quod legis est, Sum. Maj. Sacr. benigne curaturam esse. Ad Nr. 11. Sum. Maj. Sacr. demisso huic Postulato benigne deferre et suo loco congrua ad effectum disponere dignatam esse. Ad Nr. 12. E. pertractationibus Suae Maj. Sacr. substratis eveniente eo, quod census quarterialis pro hospitibus ad rationem Officialium excensuatis, Civitati Buccari actu quoque dependatur, sed et ab illocatione stativantis militis gregarii, in quantum illius in privatis civium domibus accomodandi casus evenisset, respectivum salganum ex parte aerarii militaris suppedietur; relate demum ad transennas gratuito accomodandas, vigens ante annum quoque 1809 usus observetur, gravaminis materiam non adesse; reliqua Postulati ejusdem Civitatis parte, quae in via dicasteriali constituitur, dum inibi pertractata et Suae Maj. Sacr. substrata fuerit, benigna ejus Decisione superanda. Ad Nr. 18. Cum de recto ordine sit, ut de eo evidenter semper constet, per quemnam, et qua ratione fundi in confiniis siti usentur, ad reprimendos vero, qui in elusionem hujus obtentu contractuum arendalium tentati sunt ausus, ita medio tempore provisum haberetur, ut omnis intuitu excensuationis tenentorum confiniis adjacentium ineundus contractus immediate Superioritati confinariae prae via pro ratificatione praesentetur, meritum propositi ex parte Comitatus Syrnien-sis gravaminis suapte cessare. Ex Classe IV. Ad Nr. 1. Sum. Maj. Sacr. circa bonificationem quarteriorum in Postulato hoc denotatorum, prae via liquidandorum liquidatione, determinandum, benignam Resolut. Suae Civitatis Soproniensis jam elargitam esse. Ad Nr. 9um. Sum. Maj. Sacr. pro constanti Suo culturam fodinarum omnimode excitandi studio, in nexu benignae Resol. sub 12a Dec. 1830. editae qua propositi isthic Postulati punctum 1 2 3 et 5tum superatum est, petito ad punctum 4um allato per benigne decretam Docimastae urburialis introductionem deferre dignatam, et quoad praetensionem quoque Urburariorum S. Machaelis schennicziensium, ad opus investigantis Commissionis altiss. Resolutionem suam imperitum esse. Ad Nr. 12um. Ex facta per Cons. Reg. Locumt. de anno 1831. provocatione illa, ut Civitatis Szatmár-Németsiensis, requisitis pro conservatione aedificii gymnasialis in gremio suo siti, inspectionis item sumtus in se reciperet, nullo alioquin provocationis hujus subsecuto effectu, fundatam Gravaminis materiam nequitam exurgere. Ad Nr. 14. Quemadmodum Restauraciones magistratuales in lib. Reg. Civitatibus adusque etiam tantum exigente id necessitatis casu, cum interventu Commissariorum Reg. secus vero per ipsum localem Magistratum civicum assertari svererunt, ita suam Maj. Sacr. benigne curaturam, ut in futurum quoque, tam ad Civitatem Debreczinensem, quam ad alias Regni hujus lib. Reg. Civitates, Commissarii Regii Restauracionibus magistratualibus interventuri, solum in sensu art. 36: 1715. observataque art. 27: 1790. dispositione exmittantur. In reliquo etc. Per Sac. Caes. et Reg. Ap. Majestatem Viennae die 27a Januarii 1840. Matthaeus Stettner, m. p.

Magyar fordítását jövő számunkban. III. Hivatalos tudósítás az országos pénztár állapotjáról IV. Felirás és törvényjavaslat a' magyar nyelv tárgyában, mellyek szokott módon lepecsételtettek 's ó Fels. fölküldettek.

A' KK. és RR. k. Jan. 30kai orsz. ülésében köv. törvényjavaslat tárgyalatott: Tczikk a' mezei rendőrségről. 1. §. E' törvény rendelkezése alá esnek a' kertekben, szőlőkben, mindennemű ültvények- és erdőkben, vetésekben, növényekben, réteken, nádlásokban, legelőmezőkön, méhecskében, a' vizek használatában és szabad lefolyásában, csatornákon, kutakon és itatóvályukban, úgy az ártalmas vizek korlátozására tett minden szabályos, vízi építvényen, gátakon és töltéseken, nemkülönbben országos dűlön, vasutakon, hidakon, kő- és kőszénbányákban, téreken, valamint temetőekben is, elkövetett károsítások, szóval gazdálkodás- és ipar tárgyait veszélyeztető cselekvések. — 2. §. Jelen törvény rendelkezése alá eső károsítások — bárha történetesenek látszanának és ollyasok, mellyeket megelőzni az illető kártevőnek hatalmában volt — úgy a' merő gondatlanságból eredtek, ha az illető felek a' kárpótlás mennyisége felett magok közt meg nem egyezhetnének, az okozott költségekkel egyetemben, de csak egyszeresül rendeltetnek a' kártevő által a' károsított részre megtérített, a' vétkes gondatlanságból, vagy épen szántszándékos negédségből és rosszakarathból eredett károsításokért pedig a' kártevő nemcsak a' költségek és kárnak egyszeres megtérítésére köteleztessék, hanem azonfelül még a' kár besűje másodsori megtérítésével és a' gondatlanság vétkessége vagy szántszándékosága fokozatához képest még a' következő szakaszokban megállapítandó testi büntetéssel is fenytessék. A' eselédért, midőn a' kár marhákkal követetik el, annak gazdája, a' szüléssel egy kegyeren levő gyermekekét, azok szüléji, mind ezekért a' bérben vagy robotban dolgozók által elkövetett, de csak a' fogadott vagy parancsolt dologból ennek természetéhez képest önként következő károkkért, a' munkákat tétetők a' kár és költségek egyszeres megtérítésével tartoznak (ha t. i. a' kárpótlás az illynemű kártevő cseled, gyermek, béres vagy ro-

botos, munkás értékéből ki nem kerülne), fenmaradván arra nézve követelések az egyenes kártevő ellen, ki helyett az egyszeres megtérítést tették. Midőn azonban az okozott kártétel büntetése annak másodszori megtérítése, valamint általában a következő egyébkénti testi vagy pénzületi büntetés csak az egyenes kártevőre mondható ki. A betudás mérlegének a büntető súly arányzott fokozatának elhatározásában pedig a bíró a kár mennyiségén és egyéb általános szabályokon kívül különösen figyelembe fogja venni: a) gondatlanság, negédség, vagy szándékos rossz akarat fokozatát, és különösen a vétség ismétlését. b) Az ipart és szorgalmat, mellyel a tulajdonos a károsított tárgyra helyre fordított. c) A védelem biztosságát, mellyel a birtokos tulajdonát ótalmazhathatna, nád és deszkakerítésnek vagy kőfalnak átadására, még inkább erőszakos lerontásra, a zárnélküli kapunak, vagy a benne felejtett kulccsal kinyitása, tolvajkés, vagy egyébként erőszakkal feltörése a betudás mérlegét és büntetés súlyát fokoztatja. d) Terheesebb betudás mérlege találja az éjjel mint nappal elkövetett kártételt. 3. §. A bíróságon a megyékben a mezei sz. bíró, a királyi és kiváltságos városokban pedig mezei kapitányi czímmel és hatósággal bíró különös tisztviselőkre ruháztatik, kik az alább foglalt bírói hittel lekötöztetve, egyedül a mezei rendőrség fentartására és az elleni vétségekből származott panaszok megvizsgálására és bírálására biztathatnak meg; hogy pedig e kötelességöknek pontos és serény teljesítésétől egyáltalán bármikép is elvonassanak, semminemű más hivatalos eljárással a törvényhatóságok által nem terhelhetetnek. A végre illyes rendőri tiszteket minden járásban a városban legalább egyet, vagy szükség úgy hozván magával annak kiterjedése és népességéhez arányzólag, többet is, az illető vmegye vagy városi hatóság szokott törvényes tisztválasztása módján alkalmazhatják. Hogyha pedig valamely megye vagy város kebelbeli és járásbeli tisztviselőinek száma jelenleg oly nagy lenne, hogy azokból a rendes hivatalos eljárás fegyverközvére nélkül néhányan a mezei rendőrség fentartására is alkalmazhatnának, az ugyan a közigazgatási költségek kímélése tekintetéből megengedtetik, mindazáltal ezek is a rendes sz. bíró, vagy kapitányi tiszttség köréből kilépve, mind hivataluk, mind tisztí eljárásuk körére és nemességére teljesen a fenebbi rendelet hatása alá esnek. — 4. §. A káros panaszát, a kárnak szokott törvényes módon eszközölt becsüjével együtt, bármennyire rugjon is az, az illető mezei sz. bíró vagy kapitány elibe terjesztve, ez a szóbeli perekről szóló 1832. é. 20. t. cz. elrendezett somnás uton jár el, és megtartván az előtte függőben levő panaszokra nézve a beadás sorát, a netalán még szükséges tisztí vizsgálatot és tanúk kihallgatását is teljesíti, ítéletet mond a panasz beadásától számított legfőbb 15 nap alatt végre is hajtja. Hogyha pedig a bírói foglalt a marasztaltnak fekvő vagyonra is kiterjesztéséről szóló honi törvények rendeletét köteleztetik az általa hozott ítélet végrehajtására nézve követni. Továbbá a megítelt és megvett somnára nézve a marasztalt félnek rendes nyugtatványt is szolgáltat, a törvény által rendelt kárpótlást a károsnak kezeibe, a pénzbeli bírságokat pedig a megyei vagy városi pénztárba szolgáltatja. Hogyha pedig a pénzbeli marasztalón kívül a törvény még testi büntetést is szabna, akkor a bíró a történt vétséget, az illető vizsgálati irományokkal egyetemben, a legközelebbi törvényszékre, vagy városi tanácsülésre bejelenti, melly a jelen törvény ellen elkövetett vétségeket szabott testi büntetést a törvényszéki rendes rövid eljárás útján mondja ki, kivéve ha a feladott vétség ön természeté szerint a honi büntető törvények súlya alá tartoznék, melly esetben azok rendelete, és bevett törvényes szokás mind a nemesekre mind a nemtelenekre nézve tovább is megtartatni rendeltetik. 5. §. A pénzbeli marasztalásokra nézve a feljebbvitel bármelyik mindenkor csak birtokon kívül engedtetik, úgy mindazáltal, hogy 200 forintig a mezei sz. bíró vagy kapitány ítéletétől csak az illető törvényszékhez vagy tanácshoz és nem feljebb, 200 forintot túl pedig felsőbb törvényszékhez is szabad legyen. 6. §. A helységi bíróságok és nem kiváltságos városokban a helybeli illető előjáróság 12 igaz törvényes értékű fínal többre nem becsült kártételről, mind a kárnak megtérítésére szabott pénzbeli büntetésekre nézve bíraskodni köteles; úgy azonban, hogy megtartván a panaszok beadásának sorozatát, bírói eljárását 3 nap alatt befejezze a kezébe vett büntetésbeli bírságokat az illető sz. bíró kezébe szolgáltatassa; a feljebbvitel birtokon kívül a mezei sz. bíróhoz és onnét a megyei törvényszékre engedtetik meg; hogyha pedig a helybeli illető előjáróság 3 nap alatt elégtételt nem szolgáltatna, akkor a károsított panaszára a mezei sz. bíró 15 nap alatt köteles igazságot szolgáltatni. Nemesi községekben vagy közbirtokosságokban levő ollyas helybeli rendezett tanács vagy hadnagy a mellette levő esküttekkel, kik az 1832. é. 20. cikk erejénél fogva a nagyobb somnákotli bírósághoz hatóságával felruháztatva, a határban történt kártételekről, ha azok becsüje 24 igaz törvényes értékű fínal többre nem rug, szintén mind a kár megtérítésére, mind arra szabott pénzbeli büntetésekre nézve, a fen. idézett 1832. é. 20. cikkben rendezett somnás eljárás útján fognak bíraskodni; kötelesek azonban mind a panaszok beadásának sorozatára ügyelni, mind pedig bírói eljárásukat 15 nap alatt befejezni a kezébe vett bírságokat a mezei sz. bíró kezébe szolgáltatni; a feljebbvitel birtokon kívül a megyei törvényszékre, de nem tovább történik. 7. §. Minden illy bíró köteles az 1836. é. 20. cikk 10. §. értelmében bírói eljárásáról rendes jegyzőkönyvet vezetni, mellybe az önmaga által megítelt és beszédett somnák felül a falusi bírák, a nemesi közönségekben a hadnagyok által megítelve beszédett, és ezektől kézhez vett büntetés pénzeket is beiktatni és a jegyzőkönyvet évnegyedenként az illető közgyűlésnek, vagy városi tanácsnak bemutatni, honnan az a honi pénztárba bevitendő pénz bírságokra nézve kivonatban az alispánnak, pénztárnoknak a pénztár-kezelésre felügyelő tisztviselőnek kiadassék. 8. §. Altalában más földének, kinek abban birtoka vagy egyéb használati jusa nincsen, bár legyen az csak egy mező, mind télen mind nyáron marhákkal legeltetése, csapásolása, földszint vagy föld gyomrában levő növények és gyökerek kedvezéti ása, az okozott kár és költségek megtérítésében, a pusztá legelőre behajtott, de semmi látható kárt nem tett marháktól pedig a hajtópénz megfizetése mellett pénz büntetésnek, melly azonban a kár és hajtópénz megtérítése összes somnájánál többre nem rughat, sőt ismétlési esetben fogsági fenyték terhe alatt tiltatik; ha pedig nem csupán gondatlanságból, hanem önként szándékkal vitetnék véghez a kártétel bármely neme, akkor az okozott költségek egyszeres, a kár és illetőleg a hajtópénz kétszeres megtérítésén felül az erőszakoskodó a vétség fokozatához képest szokott törvényszéki eljárás útján fogsággal is fenytessék. 9. §. A rétekben, vetésekben, kertekben, szőlőkben, kisebb és nagyobb ültetvényekben, erdőben, vékony vagy vastag, magányosan álló, vagy erdőben levő fákon akármilyen módon, de gondatlanságból végbevitt kártétel a kár, költségek és illetőleg hajtópénz egyszeres megtérítésén felül még a gondatlanságnak fentebb a 2. §. ban felszámított fokozatához mérséklendő pénz büntetése is, melly azonban a kár, költségek és illetőleg hajtópénz másodszori megtérítése összes mennyiségén túl soha nem rughat, sőt vétkes gondatlanság vagy ismétlés esetében fogsággal is fenytessék; ugyan letartóztatásnak levén 42. §. értelmében helye akkor is, ha a kártevő a pénzbeli marasztalás erejéig eleget nem tehetne. Az erdő, sűrű vagy ritka fáiteltetések biztos ótmára rendeltetik, hogy ollyakon történt kártételek megbecsülésére a bíró ahoz értő embereket alkalmaztasson, kik a kárnak megbecsülésében az elpusztított vagy megrongált fának nemesak a helybeli körülmények által szabályozott folyó árát, hanem egyszeres mind az ipart és szorgalmat,

ny a költségeket, mellyeket a tulajdonos annak nevelésére fordítani kénytelenített, a fa-fajnak nemességét, úgy hozzávetőleg azon fikon reménylhető hasznót is figyelembe köteleztetnek venni. Erdei vadásokból behajtott szarvasmarhától, lőtől, kecskétől a kár megtérítésén felül minden darabot 4 ezüst forintig, kinek gondatlanságából történt az erdő- vagy fubeli károsodás, a kár, költségek és hajtópénz a fentebbi pont értelmében kellő megtérítésén felül testi büntetéssel is fenytessék. 10. §. Ki a tanyákon szabadon összerakott asztalokat, kazalokat, akár Libán akár levágva, kékében, vagy boglyákban levő gabonát, takarmányt meglopja, feltöri — mint nyilvános tolvaj a rendes törvényszéki eljárás útján a költségek egyszeres, a kár kétszeres megtérítésén felül a hazai büntető törvények értelmében a vétség fokozatához képest büntetessék. 11. §. Közös legelőre vagy ollyas erdőbe, ugarkra, tarlókra vagy más lekaszált rétekre, mellyeken másoknak közlegeltetési joga vagyon, ragadós nyavalyában vagy fekélyben szinylódó marhát, vagy egyéb kisebb vagy nagyobb barmot hajtani és ott legeltetni tilalmaztatik; ha pedig e filalom ellenére azt még is valaki elkövetné, a mint az illyenemű közös legeltetésben talált beteg marha nyavalyájának ragadósága az illető barom orvos szemléléséből bebizonyul, azon beteg marha, a mennyiben nyavalyája orvosolható nem lenne, az illető rendőri tiszt vagy helység előjáróinak rendelkezéséből azonnal szurassék agyon; orvoslás lehetősége esetében pedig ennek megtörténte, úgy az egészséges marhák megoltalmazása tekintetéből, azonnal az egészségesektől különöztessék el, és végre minden határ közlegelőiből a beteg marhák számára kihasítandó illő terjedésű külön legelőre rekesztessék; sőt ha ez utóbbi esetben a beteg marha tulajdonosa a kijelölt külön legelőre marhát máshová hajtani merészlené, gondatlansága vagy szándékos mulasztása fenytésével minden beteg darabot annyiszor mennyiszor fizetendő igaz törvényes értékű 1 forintnyi bírsággal büntetessék. 12. §. Ki az erdőben kivált szárazság idején, tüzet gerjeszt, azt el nem oltja, és így gondatlanságból, annyival inkább önként, szándékkal, az erdőt, nádlást, burjánokat és zombékokat, tüzfát, vagy gabonát, sőt a tarlót, midőn a pépek is rajta vannak, vagy közel az épülethez felgyújtja, az okozott kár és gondatlanság fokozatához képest a kár és költségek megtérítésén felül még fogságra is, sőt illetőleg mint gyújtogató a hazai törvények értelmében súlyosabb büntetésre is ítéltessék. 13. §. Ki földesura vagy erdőse hire nélkül, vagy épen filalma ellenére, noha urbéri fűzés öve alatt az erdőben fát vág, rongál, vagy onnan hord, mint szándékos erdőpusztító, sőt tolvaj, a költségek egyszeres, a kár kétszeres megtérítésén felül a vétség fokozatához képest fogsággal is büntetessék. 15. §. Ki a mezőkről, rétekről, szőlőkből, kertekből, szőlőkben valamely természetment, gyümölcsöt, vagy ott hagyott gazdasági eszközt, tilostáblát vagy annak oszlopát, méhéből kast vagy mézet, mezei kaput, kerítést vagy rovákokat, ellop vagy megront, a költség egyszeres, a kár kétszeres megtérítésén felül mint tolvaj a vétség fokozatához képest fenytessék. (Folyt. köv.)

A fentebbi törvényjavaslat a t. KK. és RR. é. jan. 31. ki. országos üléséből, az erdélyi Részek visszakapcsolatását tárgyazó 2. d. üzenettel együtt, átküldetett a Fő RR. é. ugyanaznap ülésebe, holott is felolvastatván, ez utóbbi azonnal tanácskozába vétetett, az elsőbbi pedig közíratra boesátatott. Az alkalommal a Fő RR. a kerületi napló lenyomatásának megakadályoztatása iránti 2. d. választ küldötték át a KK. és RR. é. melly itt felolvastatván, közíratra boesátatott.

Ócs. s. ap. kir. fels. szentiványi Szent-Iványi Károlyt, Zemplény gyve' első alispánját, kir. tan. czímmel mélt. kegy. felruházná.

A nm. m. k. udv. Kamarai Eckhardt Pétert, kebelbeli számvívő-hivatal ingrossistáját, a tenger melléki k. kamar. határszéli felügyelősnél Szegényben megürelt ideigl. vizsgáló biztosi tisztségre alkalmazá. Tolna a József földvári királyi sómázaszester január 1. Sikan meghalálozott.

Budapesti napló. f. hó 6. kán szívemelő érzékeny ünnepélynek nyílt meg a magyar t. társasági csinos ülésterem, és annyira megtelt mind két nemű hallgatókkal, hogy a megnyitási határidő, tizenegyedfél óra, után jövők már alig kaphattak helyet. Az ünnepély elhunyt Kisfaludy Károlyunk születésnapja megürelésre tartaték, és örvendetes volt láthatni, milly szép buzgalom hevíti szépeinket, kik közül olly diszes koszorut bírt összefuzni tisztelt és szeretett költőnk méltányos emlékezeté. A lapjainkban többször említett jeles miss Pardoe egyik kitünő virága volt e szép koszorúnak, és hihetőleg tudatni fogja annak idején a helyem honosival, hogy mi magyarok, kikről olly sok balhír és mendemonda kering külföldön, nemesak élő érdemes honfitársinkat tudjuk böcsülni, hanem elhunytink porló hamvai fölött is szives tisztelettel hajlunk meg. A jutalomra méltott két balladát Bartsay László olvasá föl, e kettő közt pedig Székács „A beduin leánya“ című novellát b. Jósika Miklóstul, ki Fáy András lemondása következétes 3. évre elnökeül választott meg a társaságnak. Ez érdekes gyűlés 12 óráig tartott. — Egyik tanujele a magyarosodás-terjedésnek kétségkülazon törekvés is, miszerint minden oldalról buzganak idegen származatu honosink külföldi családneveiket magyar hangzatuakkal fölvaltani. Igy legközelebb ismét egy illy példa fordult elő fővárosunkban, Goldburger Józsefnek „Aranyvály“ név viselhetését méltóztatván megengedni ő föls. — Időjártunk folyvást tavaszdad kellemű, és csupán a sokszori esőzés s abból származó alkalmatlan sár érzetű, hogy tulajdonképp még télnek kellene lenni. A gőzhajózás néhány nap mulva ismét megújul. „Erős“ vontató már f. hó 15. kén nyitandja meg szokott pályakörét Zimony és Baziás felé. A hajóhid berakatását hir szerint jövő héten szándék megkezdeni, és ha a légmérték hidegre nem változik, úgy hihetőleg még február 20. ica előtt meg leend nyitva fővárosink közt a folyton közlekedés. A lánchid körüli előmunkákat szorgalmasan folytatják. A budai hegyeken már rügyezni kezdnek némelly gyümölcsfák és szőlők is olly tavaszi állapotban vannak, hogy néhány nap mulva nyitattásukhoz és metszetésükhöz kellend fogni, mit épen nem esodálhatni, mert külföldön is hasonló jelenségek mutatkoznak a rendkívül gyöngye idő miatt; ily példaül különösen Marseilleben a körtefák másodszor telvék apró gyümölcsökkel, a mandulafák virítanak és a szőlőtökeken apró gerezdek láthatók. — Kölcsey munkái első kötete e napokban hagyá el a budai kir. tud. egyetem sajtóit; ugyanott jelent meg ma Nagy Ignác „Szinmütára“ VII. k. füzeté, tartalma: „Első Károly és udvara“, eredeti történeti dráma 5 felv. írta Kuthy Lajos; e szinmű a múlt évi nagy dráma-jutalomért pályázott, és a magyar t.

társaság nyilvános dícséretre találta méltónak. E' füzet színi elrendezést tárgyazó öt tervrajzot foglal magában, egyébiránt pedig éppen olyan csinos külsejű, mint az eddig megjelent füzetek; ára mind e' mellett csak két ezüst huszas. A' VIIIik füzet már sajtó alatt van, 's február vége felé fog megjelenni; tartalma: „Pazar fősvények, eredeti vígjáték 3 felv. írta Gaal József; rövid idő múlva e' két színű pesti színpadunkra jutand, mellyen f. hó 1jén Erkel karmester jutalmul bérszünettel, „Fidelio“ dalmú adaték, nézők nem igen sokan; 2án a' hirdette „Kobold“ helyett „Ludas Matyi“ valamint mult héten a' hirdett „Elmelölözés“ helyett „Pajzán ifju“ adaték; az illyes gyakori változtatgatások nem igen üdvös következményűek szoktak lenni, ámbár ezuttal több intézeti tag betegsége némileg menti e' váratlan változtatásokat; különösen a' kedvelt Lendvayné gyöngékedése érzékenyül tanúsítja, milly nagy szüksége van reá színházunknak; 3ikán „Szapary Péter“ jöve színpadra; 4ikén „Bájjal“ daljáték, nézők kevesen; 5ikén „Lepecsételt polgármester“; 6kán „Szebeni erdő“; 7kén „Kobold“ tüneményes vígj. 2 felv.; „Rny Blas“ rövid időmúlva színpadunkra kerülend Hugo Viktor után Nagy Ignác fordítása szerint; e' dráma a' „Színműtár első füzetében jelent meg mult évi aprilban, 's mult hónapban rendkívüli tetszéssel játszaték a' pesti német színpadon: „Ur és szolga, vagy a' titokteljes ház“ czifra czim alatt. E' darab magyar színpadunkon is hihetőleg szerencsét fog csinálni, czélszerű szerepkiosztás mellett. — A' farsangi vígjalmak folyvást sűrűn változtatják egymást mind a' két város valamennyi táncztermeiben. —

(Silistriában dögvész uralkodik.) Bukaresti hírek szerint január közepé felé még folyvást dühöng a' Duna jobb partin és Balkánon innen a' dögvész. Silistriában maga a' metropolita is meghalt 3 napi súlyos mirigyyszerű szenvedés után, mi rendkívül megretenté a' népet és számost önkéntes elzárkozásra bírt.

A' hazai első takarékpénztárban több ezer pfgó frint levén kiadandó, a' kölcsön venni kívánó pestmegyei birtokos nemkülönben pesti és budai ház-rét- 's egyéb föld-tulajdonos urak, valamint azok is, kik status-papírosokra kívánnának kölcsön venni, felszólítanak jelentéseiknek, igazgató alispán Simoncsis urhoz minélelőbb lehető beadására. Mik mindennemű kölcsönvétel feltételei, addig is, míg az intézet szabályi sajtó alul kikerülnek, kimerítő utasítást tisztelt igazgató, v. segéd-igazgató Fáy András, és titoknok Szalay József ur fognak adhatni, kik által azonban csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Mint hogy a' Pest belvárosi Kereszt-utczában létező kisededovó-intézet mindeddig szükséges alapítványban szükölködik: azért jövendő biztosítása végett a' felsőbbség engedelmével feb. 11én a' város kisebb táncztermében társadalmi tánczvizsga fog tartatni, mellyre minden nagylelkű emberbarát, kinek e' közhasznú intézet előmozdítása szíven fekszik, tisztelettel meghívatik. E' jótékony czélra Morelly Ferencz ur nagy hangászkarostul együtthatását sziveskedett ajánlani. Belépti jegyeket 40 kr. p.p. Pammer, és Fischer czukrász 's Lueff uraknál, és az intézetben kereszt-utca 357 sz. alatt kaphatni.

Spanyolország.

(A' cortesválasztások megkezdve.) Madrid, jan. 18kán: „Holnap valamint itt, úgy a' fővárosban is megkezdik a' cortesválasztásokat. Az egymás ellen küzdőkét párt mindent elkövet, hogy magáévá tehesse a' győzelmet. A' mérsékpártiak különösen legnagyobb áldozatokat tettek, 's még sem igen számolhatnak sikerre, mert a' föllengősdiék kitűnő szerencsével használják az erőszakot és rettegést, mi által számos békést visszatartóztatnak a' szavazástól, vagy pedig részökre hódítanak. Az itteni papság nagyobb része nyomtatott körleveleket kapott, mikben a' „Boszu-egyesület“ kivétel nélkül halállal fenyegeti azokat, kik a' mérsékpárti jelöltek mellett fognak szavazni. „A' sevillai kerületben már is komoly választási jelenetek történtek. Az ottani első alcaide, a' föllengősdiék egyik főnöke. t. i. számos mérsékpárti választót börtönbe záratott, azon frügy alatt, hogy embereket bérlettek a' népaljából a' föllengősdiéket fegyveresen megrohanni a' választásoknál. A' politikai kormányzó mindazáltal nem elégtelt meg ez okkal annyi polgár elfogatására, 's az alcaidet börtönbe vettetészemélyesen kezdé vizsgálni az egész vádat, mi természetesen kívánt frügyül szolgál a' föllengősdiékek erőszak miatti kiáltozásra. Harczteri magányos levelek Segura ostroma megkezdését említik; bajos azonban hinni, hogy Espartero e' rossz időben illyesmit tegyen. Ő bizonyosan pihenni fog tavaszig, bármit mondjon is a' nemzet e' hanyagsága ellen. — Bayonnei telegrafai sürgönyök szerint Guipuzcoában és Alavában győzelemre számolhatnak a' választásoknál a' mérsékpártiak.“ —

Anglia.

(Brougham beszéde a' választásokról.) A' jan. 16iki felsőházi ülésben a' választásokról vitatásakor többi közt következőleg nyilatkozék Brougham: „Jellemi kitűnése minden szabad birodalomnak, hogy határi közt a' hű alattvaló és jó hazafi kötelességei nem ellenkeznek egymással, hanem inkább legtökéletesebb öszhangzásban állnak. Én mind a' két kötelességet együtt vélem teljesíteni, midőn egy oldalról örvendő szívvel osztozom a' folirat szerencsekívánatiban a' bekövetkezendő örömteljes eseményhez; más részről mindazáltal azon helyre nézve, melly annak jelentését nyomban követi, reményem, mikép a' pártok azért ez uttal nem fognak, mint más alkalomkor tevék, illetlen versengésre kelni, hogy vajjon mellyik képes a' nemzet szerencsés daczára legnagyobb készséggel hízeln az udvarnak. Annyival inkább reményem ezt, mivel tudom, hogy legf. helyen az illy lélekisméret nélküli szolgálkodást illőn tudják méltányolni. Szenvadó nép ellenében, mellynek szükségét nem fōsthetni elég szomorú színekkel; — pártok és kölcsönös elkeseredés által szétéptett 's politikai szenvedélyektől aláasott és legmélyebb elé-

gületlenség miatt sajtó nemzet ellenében; a' naponként esökkenő munkabér, élelmiszerek emelkedő ára és kereskedési kelet-esökkenés ellenében: a' dolgok illy iszonyu állapotjával szemközt a' királyné férjének szükség fölötti nagyobb évdíj-ajánlás, józan és érett megfontolásonál fogva, megsértése lenne azon kötelességnek, mellyel kormány 's parlament az országnak tartozik, sőt ezenkül vétkes közönyösséget árulna el a' törvényhozóság böcsülete éstrón biztossága iránt. Csodálkoznom kelle, hogy lordságtok fél óraig vitatkoztak: vajjon ezen szócskát „protestans“ válaszfóliatban a' kir. völegény neve mellé kell e' tűzni vagy nem? Jó isten! ugyan nem kellene azt himnünk erre, hogy a' kormányhajó egyetlen fölleg által sem borított tiszta ég alatt 's tükörsima vizen halad, holott azt valóban minden oldalról vihar 's égiháboru fenyegeti! Miért hagyják ki a' trónbeszédből e' szócskát, nem akarom közelebbülről vizsgálni. Ha e' kihagyás, mikép a' nshg. (Wellington) sem homályos, sem kétértelmű czéltásban érinté, bizonyos emberek kedviért történt, úgy ez embereknek legutóbbi időben igen meg kelle változtatni természetjüket, ha most illy csekély engedélyekkel is beérik. (Halljuk!) De ugyan miért kívánjunk ō felséginek éppen azért szerencsét, mivel protestans hggel kötend házassági frigyét? Vagy nem tudjuk, hogy országos törvényinknél fogva nem is szabad kezét más vallásnak adnia? E' törvényt az én ns barátom, ki a' kormányt vezérli, nem egészen szigorúan magyarázta ugyan, mert megjegyzendő, hogy a' britt fejedelemnek tulajdonkép nem tilos kath. egyeddel házassági frigyét kötni, hanem csupán némi büntetés van az illy esetre helyezve, t. i. a' korona elvesztése. (Kaczaj.) Következőleg mylordok, ha szerencsét kívánunk a' királynénak, mivel protestans hggel vesz magának férjül, úgy azon határozatát magasztaljuk, melly szerint semmi olyast nem szándékozik tenni, mi által koronáját elveszthetné; — valóban gyönyörű szerencsekívánat komoly törvényhozóktul! (Kaczaj.) De hagyjuk e' tárgyat 's tekintsünk Irland jelen állapotjára. Mind azon baj ellen, melly e' birodalmat nyomja, gyógyszerül ismét a' hatásajavítással kínáltnak bennünket. 15 év óta fesegetik már parlamentben a' katholikusok nézetit, igényit és követelésit; az én meggyőződéseim szerint e' tekintetben csak úgy reményelhetni gyökeres orvoslást, ha az irlandiak többségének valláshirdetőit illő 's méltányos díjakkal látja el a' kormány. Ezt már 1825ben mondtam 's most 1840ben kettős fontossággal ajánlom azt e' háznak. (Halljuk!) A' trónbeszéd többi része kevés olyasmit foglal magában, mi vitázásra szolgálhatna alkalmul; mi azonban India állapotját illeti, tehát én is szíveimből örvendek ugyan a' britt fegyverek által ott kivitt diadalnak; de be kell várnom az események további folyamatát, mielőtt föltétlenül aláírhatnám az angol kormány azon világ-részben gyakorlott politikája dícséretét. Ha előbb megújítva látandom szövetségünket Perzsiával a' britt-indiai hatalom természetes frigyeseivel; ha látandom, hogy a' kabuli uralkodó-változtatás csupán ottani hatalmunk biztosítására szolgál; ha következmények által leend bebizonyítva, hogy böles tett vala perzsa szövetségünket megvetni 's a' helyett az afghanistáni frigyben helyzeni bizalmat; ha látni fogom, hogy az afghanoktul nagyobb hasznot húznak, holott legjobbkormányférfiaink is azon hasznot vélelők tőlük nyerhetni, melly egymásközi meghasonlásból származhatott; ha meg leendek győződve, mikép ez uton fölösleg volt száz meg száz mérföldnyi távolban nagy és költséges haderőt tartani, 's hogy India jövedelme illő súlyegyenben áll e' politika roppant költségeivel, akkor, azon helyzetben látandom magamat, hogy szerencsét fogok kívánhatni az indiai politikához. (Halljuk!) 'S már most mylordok, engedjék Önök nézetimet közlenem hazánk belviszonyiról, nézetimet, mellyek akaratom ellen tolongnak elmémbe. Igen jól tudom, hogy az, mi utóbbi időben az angol nemzet nyugalma háborítá és minden kormányférfit rettegéssel töltött el, igen jól tudom, hogy e' kitörések, mikép azokat nevezék, ez erőszakoskodások különböző vidékeken: gyűlések, éji csoportozatok, titkos szövetkezések, kisebb vagy nagyobb mértékben törvénytelen társulatok, egyesületek, mellyek tán összeesküvésekkel voltak határosak, nagy terjedésű levelezést folytattak 's bizonyos rendezet szerint némelly városokban valódi rendbomlást is eszközlének. mit némelly hatáság egyenesen fölségsértésnek 's hazaárulásnak bélyegze; — tudom hogy e' szörnyű jeleneteket több fölületes okoskodó csupán következmény nélküli eseményeknek 's jelentőség nélküli tettudolognak szereté nevezgetni. Ez okból aztán ez okoskodók, vagy gondatlan vizsgálók, mikép őket inkább szeretem nevezni, némelly időben félelmesbek, máskor pedig közönyösök voltak, mint tulajdonkép lenniök kellett volna, midőn láták, hogy az illy kifakadásokat törvényerő, hatóságok és ō föls. katonasága által kellett elnyomni. Én e' dolgokat nem tekintem pusztá eseménynek, mert különben csupán sajnálnám azokat 's minden aggály nélkül, gondolván, hogy a' törvények súlya 's hatalma majd elnyomandja e' törvénytelen erőszakot, melly úgy is csak mulékony szokott lenni. Ámde én e' lázongást a' néperzelem rossz állapotja előjeleinek tekintem 's az ország belső betegségeknek; 's ha e' szempontból indulván ki egy lázongást elnyomunk, más helyen talán másik ütend ki, mikép azt az utóbbi 48 óra előtt alkalmok volt tapasztalni; sőt ha még egész erővel mindenütt egyszerre lehetne is elnyomni a' zendülést, 's mindenütt látszatot nyugalom kezde uralkodni, én még e' tengerhullámi esőndet sem tudnám valódinak tekinteni, mert ismerek azon belső forrongást, melly illy kitörésekre vezet, 's ez okból szoroson ragaszkodom Baes a' böles szavaihoz: „Vigyázzatok, midőn elégületlenségét láttok a' népben, és messze 's mélyen gyökerezve szemlélték annak ágait; örízkedjete visszanyomni a' kóranyagot, mert a' seb még sokkal veszélyesebben fogna belől vérzeni.“ Ezek nézetim az ország mostani állapotjáról. — Ezután hevesül kelt ki a' szónok O' Connell ellen az ország siralmas állapotja miatt egyenesen ōt okozván, mit a' toryk természetesen legzajosb tetszéssel fogadtak. Brougham vádjai O' Connell ellen olly tul terhelők, hogy minden józan ember nevétségeknek fogja

nyilatkoztatni azokat. Kiviláglik ez állítás valósága e' szökből: „Én kívánom ugyan 's reményem, hogy az igazság szigorúan föllépte Monmouthban másutt is gyakoroltatni fog hasonló esetekben; de mégis minden esetre igen különösnek látom, hogy azon férfi, kinek nyilvános beszédjei e' kifakadást tulajdonkép okozák, a' korona kegyében részesüljön, míg a' merény elkövetőji bitófán lakolnak tanácsa következtől. Pedig ez utóbbiak talán nem is olly vétkesek, mint ő: én legalább nem hallám, hogy a' walesi zendülők majd árulók és rágalmozók, majd pedig undok hízogók lettek volna, kiktől émelgyéssel fordul el minden böcsületes ember; valamint azt sem hallám, hogy a' walesi zendülők szegény honosik kiürült zsebeiből szedegettek magoknak alamizsnát.“ O' Connell sokkal magas fokon áll honosi és Európa közvéleményében, hogysen illy epés kifakadások esorbát ejthetnének böcsületén.

Törökország.

Török határ, jan. 12: Moldva és Oláhországban több idő óta titkos társulatok léteznek, mellyek célja a' két fejedelemség egyesítése által a' régi Dácia helyre állítani, 's önállóvá tenni. E' törekvést nem igen titkolgatók; de mivel az létesíthetetlennek látszott, magasb helyen önként nem akarák tudni. Most a' dolgot komolyabban veszik 's azért a' porta két fermánt bocsátott az oláhországi fejedelemhez, Ghika hghez, mellyben a' titkos társulatok elnyomatására szólítja fel őt. —

Alexandria, dec. 28. Cochelet és M. Ali újabb tervet koholának a' nagyhatalmak megdöbbsentésére, miszerint Ibrahim basának ismét fenyegető állásba kell helyezkednie, 's néhány csapatot Karamanba küldenie, jeleül annak, hogy az alkirály koránsem olly igen hajló, mint vélek, a' hatalmak rendeleteit elfogadni. Hogy ezen szándéknak még komolyabb színt adjon Ali, 's Európában a' mindenmerés félelmét táplálja, újlag azon kopott ürügyet használja, miszerint a' hadsereg élelmezése helyváltoztatást kíván. Majd nagylelkűleg ígérkezik Arábiát és a' sz. városok őrzését a' portának engedni, a' portát ez által kedvezőbb alkura bírandó. Kérdés azonban: mennyire döbbsenek meg a' n. hatalmak, 's mennyiben veszi a' porta M. Ali ezen ígérését? Ez minden esetre annyit mutat, hogy úgy a' mint van a' keleti kérdés fölötti hozadalmas tanakodás M. Ali követelését alább szállította, mint a' portaét. — M. Ali köv. nyilatkozék (dec. 16) Cochelet francia consulnak: „Mindenki tudja, hogy a' porta szükségesnek látá a' vekhabitákat Hedzsaszbol elkergetni, 's e' végett a' damaszki, bagdádi 's egyiptusi basáknak parancsot adott. Én forrón ohajtéék az ország ótalmozóji közé számláltatni, 's azért a' táborozást, egyedül, elvállaltam. Eröködés, 's áldozatok által sikerült a' szent városokat az ellenség kezéből kiragadnom, 's ez mind Mohammed hitének, mind az ottoman birodalomnak üdvös volt. A' sz. városok ótalmára szükséges hadsereg nagy költségeket kívánt: a' vekhabiták Yemen pusztába vonultanak, 's míg onnan el nem üzettek, teljes esendről álmodni sem lehetett. Én azt végetlen áldozattal megtettem, és semmi más céloim nem volt, mint uram 's népem javát előmozdítani. Ha a' porta Arábiát maga igazgatná, nekem 130—140 ezer erszény (18—20 millió frank) maradna táromban; de azért inkább szeretem országomat, mint sem Arábia odahagyására magam tennék ajánlatot; ha azonban kívánják, hogy Arábiát a' portának átesszem, onnan csapatimat azonnal visszahívom. — Dec. 28. a' kapudán basa fényes lakomát adott Mahmudieh török hajón az alkirály tiszteletére, mellyre mind a' két hajóhad tisztei hivatalosak valának. Nyolcz asztal volt terítve európai módra 's felszolgálattal. Poharat csupán a' basa egészségére ürtettek. Néhány bárgyu törököt kivéve mindnyájan bort ittak; estve a' hajó két lánggal volt kivilágítva, 's mindenféle röppentyűk (rakéták) cikáztanak a' levegőben. Ez ünnepet a' két hajóhad egyesülésére állék, melly ezentul eggyé olvad. E' végett hajóslegények számára 15 ezer egyiptusi egyenruha van készülöben, 's török és arab közt a' hajóhadnál ezentul semmi különbség nem leend. — Mint beszélék e' fele fogásokkal a' basa siettetni akarja a' keleti kérdés végeldöntését. Így a' hajóhadat is naponkint látogatja, 's tüzből is gyakoroltatja. De azért nehezen indítandja hajóhadát európai hadihajók ellen, inkább megtenné azt, a' mit mondott, hogy t. i. megtámadás esetén kész lenne valamennyi hajóit elsüllyeszteni 's a' hadat szárazon folytatni, mert ekkor a' többi hatalom, tartván az oroszoknak Törökországban maradásától, kedvezőbb indulattal lenne iránta. A' basa emberei, kik eddig mint ő. rendületlenek valának, most esüggedezni kezdenek; félbehagyják meszeszható vállalatikat, 's a' kormánynak hitelezett pénzüket rizst, és gabnát fölemelt áron is elfogadnak visszafizetésül. Aligha nagy fordulás küszöbén nem állunk. Újabb hír szerint (jan 6 káról) M. Ali azon ígérete Stambulban, miszerint Arábiát 's a' sz. városokat visszaengedi a' portának, mint előre gondolható volt, legkisebb hatást sem tön, 's az egész dolgot csak szembekötösdinek veszik. A' tegnapi postahajó megérkezte óta a' basa komorabb, látván hogy Anglia és Russzia nem hagyja magát többé visszatartóztatni Franciaországtól, hogy Ausztria is ellene fog nyilatkozni, 's ő nem számolhatván Franciaország segítségére, egyedül maga erejére szoruland. — A' Kiamil b. hozta hattissherifet ünnepelesen, minden Kairóban volt tisztviselő jelenlétében hirdették ki. Konstantinápoly, jan. 8: Pontois francia követ nyilatkozványára Rezsíd b. már felelt. Pontois nagyon kikelt Rezsíd b. ellen, visceletét Franciaország iránt, barátságatlannak sőt ellenségesnek czímezé, mivel egy tolmács (Avendik) pusztá szavának, egy francia admirál ellenében, olly nagy fontosságot tulajdonít, 's imezt rosz hírbe hozni ügyekszik. Pontois a' vádat különösen azért találja helytelennek, mivel azt a' török minster egész Európa elibe terjeszté, miért is Franciaországnak felelősséggel tartozik. Pontois egyébiránt elégtételt csak amugy

általányosan kíván, 's e' tárgyban kormányától bővebb utasítást vár. Ugy látszik e' tette által csak a' portára szándékozott ijeszteni, mi azonban nem sikerült, sőt ha e' dolgot Parizsban elmellőzik még, kudarcot vall. Pontois elveszté szemelőt ezen szabályt: ha teheted némi nagylelkűséggel párosulva, légy türelmetlen, így ellenfeledet megdöbbsented; ha nem, a' toute outrance játszd a' nagylelkűt. Rezsíd válasza gyakorlott ügyes tollra mutat, mentegetőzése méltóságteljes. Sajnáat jelenti a' megtörténtén, 's azon hogy Lalande adm. ellen vádló lépett föl, kinek Pontois csak azért nem akar hinni, mivel Lalande francia admirál; Avendiket pedig száműzetni csak azért akarja, mivel a' porta szolgálatában van. Sajonnal érti a' porta, hogy Pontois képesnek tarthatja ezt a' francia kormányhoz barátságatlanul viseltetésre, holott Franciaország barátságára méltónak lenni, Franciaország képviselőjével, mint minden más országokéival, szíves készséggel 's megelőzéssel bánni, szünetleni törekvése. Hogy több követ irásban kapta meg a' tolmács beszédét, ez nem azért történt, mintha Franciaországnak kedvetlenséget akarnának okozni, hanem mivel kívánták. Pontoist e' válasz, ki a' tolmács megfenyítettését kívánta, 's Rezsíd alázatos mentegetését várta, nagyon bosszantja. Jobb lett volna Pontoisnak nyugton maradni. — Ponsonby l. tudósítást kapott Smyrnából miszerint Ibrahim b. táborában olly rendkívüli munkásság uralkodik, mintha minden pillanatban Konstantinápoly ellen akarna indulni. E' tudósítás Ponsonbynak igen nagy gondot okozott, 's fölöle, nem akarván a' portát aggodalomba ejteni, csak Stopford admirállal értekezett; egyszersmind jelentést tön kormányának, miszerint hathatos szabályokhoz nyuljon Ibrahimnak e' szándéktól visszarezzenetése végett. A' fővárosban alig megy 6 ezer főnyire az őrség, 's az is tűz és lélektelen, parancsnokihoz mit sem bizhatni 's arra hogy oda másunnan fegyveres népet szállithassanak, legalább 14 nap kell. —

Olaszország.

Római hír szerint a' bordeauxi hgm. h. 2kán volt bucsúvéten ő szentségénél. O szentsége a' legjobb akarattal fogadá, 's atyai intésekkel bocsátá el. A' hg m. h. 7kén hagyta el Romát. Nápolyban 14 napig mulatand, 's onnan Román keresztül Görtzbe visszatérend. — Őszentsége dec. 29én teljes ünnepepyü szertartások után Maria Francziska szerzetes apácát Nápolyban a' szentek közzé iktatá. — Dec. 7kén kelt kir. rendelet által a' máltai vitézek rendje egész Nápolyországban ismét megerősítették. A' rend nyolcz előbbi alapítványit örökös joggal visszakapá, 's ezután mindenkinek szabad új alapítványt szerzeni azon kikötés mellett, hogy azt csak nápolyi fi bírhatja. A' rend Nápolyban alkalmas helyet kap kórházépítésre, hol magok a' vitézek teszik a' szolgálatot.

Oroszország.

(Orosz nyelvterjesztés. Khivai hír.) Pétervár, jan. 11. Uwaroff népfelvilágosítási minster jelentése szerint, a' kurlandi és liflandi nemesség esedezéssel (?) járult a' czárhoz, hogy keblökben orosz nyelvtanítók szaporittatásáról, 's az orosz nyelvnek minden iskolába leendő beviteléről kegy. gondoskodni méltóztatnék. E' kérelem (mint kevéssel ezelőtt az e. g. hitűeké) igen is szívesen megadatott. Ennek következtében már több iskolában országos költségen orosz nyelvi tanítószerk állítottatott. 1845. dec. 16kától az orosz nyelv alapos ismérte nélkül sem tanuló nem vétetik föla' dorpat egyetemben, sem senki hivatalra nem alkalmaztatik a' két tartományban. — Perowsky tábornoktól, a' Khivát meghódítani indult sereg vezérétől, sürgöny érkezett, de belőle közre, hivatalosan, még semmi sem jutott. A' sereg, melly mult év végen híhetőleg rendeltetési helyére ért, a' pusztában sokat szenvedt a' nagy hideg és fergetegőt; málhait 's erősítvényit 12 ezer teveszállítá. Azonban az angolok is kiindulának Kabulból, színre Dost Mohammedet üldözendők, valóban pedig, hogy Khivában legyen kinek fogadni az oroszokat, miért is a' felső Oxust elérni törekedtek, míg a' moszkák Khiva ellen annak araltói torkolata felé mozogtak. Ha igaz, hogy már az angol hadosztály hegyi pattantyúival elfoglalva tartja az Oxust, úgy ezen folyamom Bokhara felé kevés idő alatt Khivában teremhet a' moszkák előtt. Ez tetemes fontosságu, 's a' rég forralt óriási terveket nem sokára kard fejtendi ki. —

A' czár a' régiségi biztossághoz még egy főszerkesztőt rendelt az Oroszországot illető idegen nyelvű oklevelek kiadására.

Ázsia.

(Khiva geogr. ismertetése.) Khiva rövid időn nevezetes hadi események színhelye lehet, azért okszerű azt rövid vázlatban olvasóinkkal megismertetni. Khiva vagy Urgend fekszik Tatarországban mint gypsízet az alsó Amu folyó mellett, hossza mintegy 45, szélessége 20 mföld; de hatalma kiterjed a' pusztá lakóin nyugat felé a' kaszpi tengerig 's délfelé a' perzsa határokig. Földjét mint Bokharaét számtalan részint mesterség — részint természet — csinálta esatorna nedvesíti. Terem bőven gabnát, gyümölcsöt, dinnyét 's más egyéb terméket. Levegője nincs olly szelid mint Bokharaé. Lakosai: uzbekék (uralkodó nép), tadsikok vagy szártok (kereskedők), karakalpagok (földmivelők, nomadok (vándorok), perzsák (rabszolgák 30 ezer), oroszok (rabszolgák nagyon kapósak, 2 ezer), indusok, 's kirgisek. Tulajdonkép csak 5 városa van, legnevezeteseb: Khiva az Amu mellett 5 ezer lakossal, a' khán lakhelye Bokharától 12—15 napi járás. Urgend v. Orgund Khivatól fekszik 10 ezer lak. Mind két város élénk kereskedést üz. Délre fekszik Heszarasz (Khezarist, Karisarit); éjszakra Kourat az Amu nyugati torkolatánál. Mangikhlank a' kaszpi tenger mellett hason nevű félszigeten, jó kikötője van, oroszok is látogatják